Ruimtemensen

Monitor bedrijventerreinen Regio Foodvalley 2019

28 september 2020

Vooraf

Regio Foodvalley heeft Ruimtemensen gevraagd om de *Monitor bedrijventerreinen 2019* op te stellen. Het doel van de monitor is om de regiopartners inzicht te geven in de recente uitgifte van kavels op bedrijventerreinen. Deze informatie is relevant in het kader van een goed gemeentelijk en regionaal bedrijventerreinenbeleid, gericht op voldoende toekomstbestendige bedrijventerreinen in Regio Foodvalley.

Ruimtemensen stelde de monitor op met behulp van gegevens die de acht regiogemeenten aanleverden. De monitor bevat onder andere informatie over de uitgifte per bedrijventerrein in 2019, over de herkomst van de betreffende bedrijven, over de economische sectoren waarin ze actief zijn en over de gemiddelde kavelomvang. Zo geeft de monitor een onderbouwd kwantitatief en kwalitatief inzicht in de recente uitgifte.

In het kader van duurzame verstedelijking en toekomstbestendige bedrijventerreinen geeft de monitor ook inzicht in de status van de locaties die de bedrijven achterlaten en de plannen die er zijn om daarnaartoe te werken, door onder andere revitalisering en herstructurering. Verder is een aantal recente voorbeelden van verduurzaming op bedrijventerreinen in de regio toegevoegd, ter inspiratie op weg naar toekomstbestendige bedrijventerreinen!

Ruimtemensen

.Inhoudsopgave

1	Uitgifte bedrijventerreinen 2019	2
2	Status achterblijvende locaties	5
3	Inzet op toekomstbestendigheid	6
4	Aanbod van bedrijventerreinen	10
5	Niet te accommoderen vraag	11
6	Plannen en beleidsambities	12
7	Uitgiftepatroon afgelopen jaren	15

1 Uitgifte bedrijventerreinen 2019

Regio Foodvalley gaf in 2019 in totaal 29 hectare aan kavels op bedrijventerreinen uit. Dit is de netto oppervlakte van alle uitgeven kavels bij elkaar. De openbare ruimte hoort daar dus niet bij.

Deze 29 hectare vormt het totaal van 24 uitgegeven bedrijfskavels, verspreid over 10 bedrijventerreinen in Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Veenendaal en Wageningen (tabel 1 en figuur 2). Bedrijventerrein Driehoek in Barneveld noteerde in 2019 de grootste uitgifte, in de vorm één zeer grote kavel (die de helft van de totaal uitgegeven oppervlakte in de regio besloeg).

Het aantal van 24 uitgiften was redelijk verspreid over de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Veenendaal en Wageningen (figuur 3). De gemeenten Rhenen en Scherpenzeel gaven in 2019 geen kavels op bedrijventerreinen uit. Dit kan komen door het ontbreken van vraag *of* doordat er in deze gemeenten geen aanbod beschikbaar was.

Tabel 1 Uitgifte per bedrijventerrein in 2019

	Bedrijventerrein	Uitgifte in ha
Barneveld	Harselaar-Zuid 1a	1,3
	Driehoek	14,7
Ede	BT A12 (Ede)	3,5
	De Vallei (Ede)	1,4
Nijkerk	De Flier	1,3
	Arkerpoort	0,3
Renswoude	Groot Overeem	0,1
Veenendaal	De Batterijen	4,5
Wageningen	Campus	0,9
	Haven	0,7
Totaal		28,8

Figuur 2 Uitgifte in hectare per bedrijventerrein in 2019

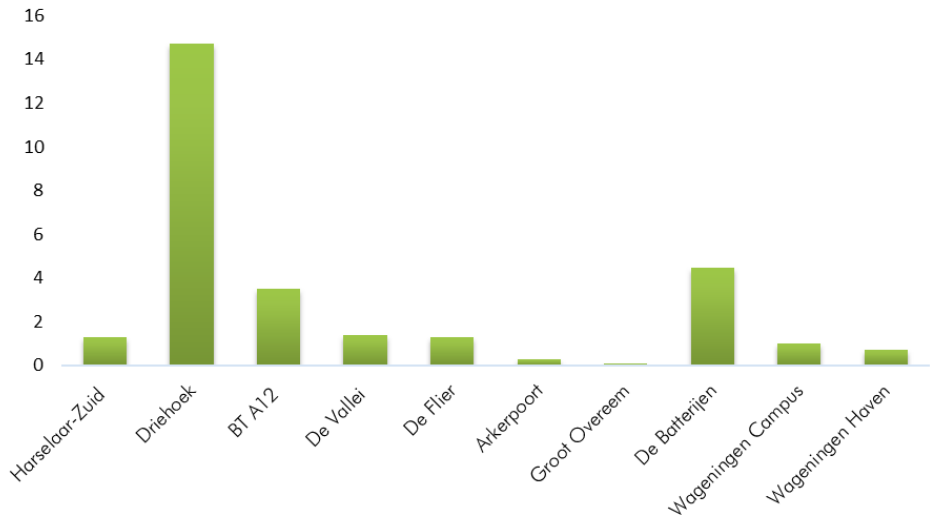

Figuur 3 Uitgifte in aantal en hectare per gemeente in 2019

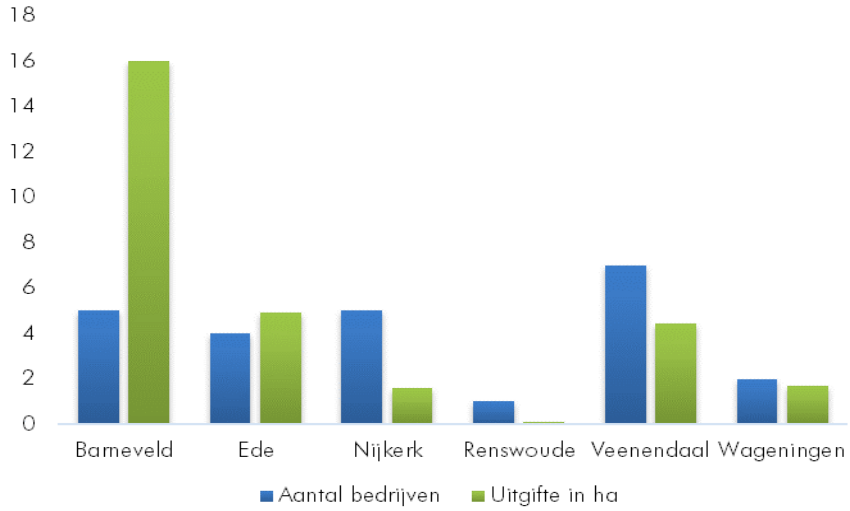

De gemiddelde kavelgrootte bedroeg 1,2 hectare per uitgegeven kavel. Dat gemiddelde wordt overigens wel sterk bepaald door de eerder genoemde zeer grote kavel op de Driehoek in Barneveld. Zonder die kavel zou de gemiddelde oppervlakte per kavel 6.417 m² zijn.

Er zijn verschillen in de gemiddelde grootte van de uitgegeven kavels per gemeente (tabel 4). Hierbij wordt wel opgemerkt dat dit per gemeente over maar een beperkt aantal uitgiften gaat. Of de gemiddelde kavelgrootte waaraan behoefte is, daadwerkelijk verschilt per gemeente, kan hieruit daarom niet worden opgemaakt.

Tabel 4 Gemiddelde kavelgrootte per bedrijf en per gemeente

	Aantal bedrijven	Uitgifte in ha	m²/bedrijf
Barneveld	5	16,0	32.000
Ede	4	4,9	12.250
Nijkerk	5	1,6	3.200
Renswoude	1	0,1	1.150
Veenendaal	7	4,5	6.357
Wageningen	2	1,7	8.550
Totaal	24	28,8	11.983

De industrie was in 2019 de grootste vragende sector met 66% van de totaal uitgegeven oppervlakte (tabel 5 en figuur 6). Daarna volgden groothandel (5%), bouw (5%), food (2%), foodgerelateerd (1%). De logistiek nam in 2019 jaar geen nieuwe bedrijfskavels af.

Tabel 5 Uitgifte naar sector in 2019 (absoluut en aandeel)

	Ha	Aandeel
Food	0,5	2%
Foodgerelateerd	0,3	1%
Bouw	1,4	5%
Industrie	19,0	66%
Logistiek	0,7	2%
Groothandel	1,5	5%
Diensten	0,3	1%
Overig	5	17%
Totaal	**28,8**	**2%**

Figuur 6 Uitgifte naar sector in 2019 (aandeel in uitgegeven oppervlakte)

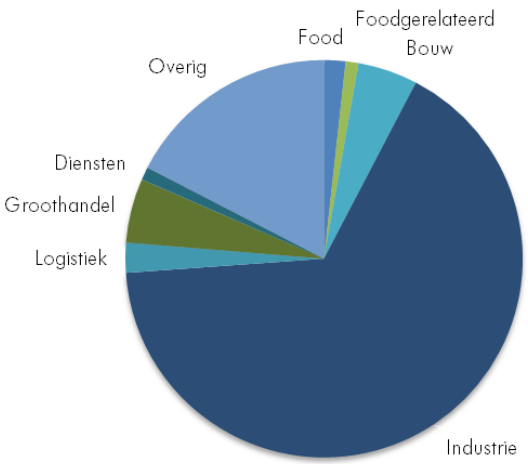

Ruimtemensen

Het grootste deel van de kavels werd uitgegeven aan bedrijven van lokale herkomst (figuur 7). Dat wil zeggen, afkomstig uit dezelfde gemeente. Daarnaast waren er 7 bedrijven, met een totale oppervlakte van 4 hectare, afkomstig uit andere gemeenten binnen de regio. Er zijn in 2019 geen kavels uitgegeven aan bedrijven van buiten de regio.

Figuur 7 Uitgifte in 2019 naar herkomst

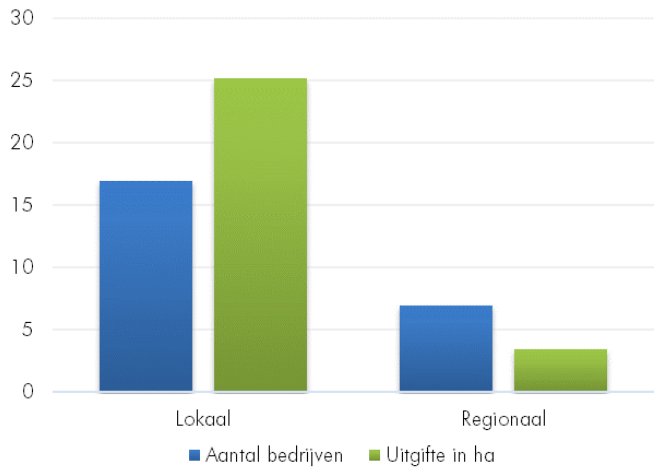

2 Status achterblijvende locaties

Ruimtemensen

Het is belangrijk om te weten wat de status is van de *achterblijvende* locaties, van bedrijven die verhuisden naar nieuw uitgegeven kavels. Uitgifte van kavels op nieuwe bedrijventerreinen, zou immers niet moeten leiden tot leegstand op bestaande, oude bedrijventerreinen. Gelukkig is daar, op basis van de uitgifte in de 2019, geen sprake van.

De uitgifte van nieuwe kavels heeft vorig jaar nergens geleid tot locaties die leeg achterbleven (tabel 8 en figuur 9)). Het grootste deel van de uitgiften waren uitbreidingen van bestaande locaties, of verhuizingen waarvan de achterblijvende locaties al weer verkocht of verhuurd zijn. Van 4 achterblijvende locaties is de status onbekend.

Figuur 9 De status van de achterblijvende locaties

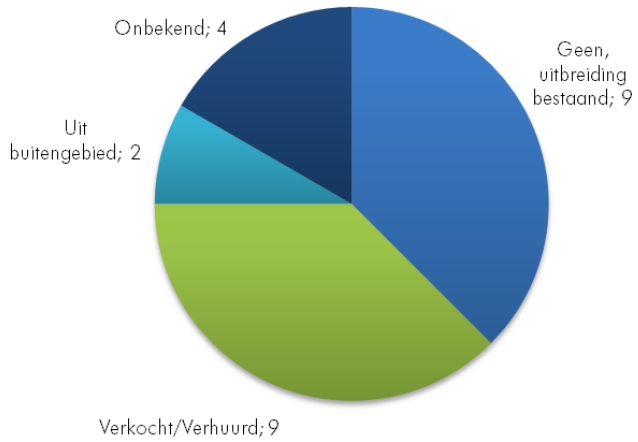

Tabel 8 Status van achterblijvende locaties

	Barneveld	Ede	Nijkerk	Renswoude	Veenendaal	Wageningen	Totaal
Geen, uitbreiding bestaand	-	3	-	1	4	1	9
Verkocht/Verhuurd	-	1	4	-	3	1	9
Leeg/beschikbaar	-	-	-	-	-	-	-
Uit buitengebied	2	-	-	-	-	-	2
Uit woongebied	-	-	-	-	-	-	-
Onbekend	3	-	1	-	-	-	4
Totaal							24

3 Inzet op toekomstbestendigheid

Bedrijventerreinen zijn de motor van de economie. Het is belangrijk dat bedrijventerreinen zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen en dat ze bijdragen aan de ontwikkeling en transitie van de economie. Bedrijventerreinen spelen bovendien een belangrijke rol bij energietransitie, klimaatadaptatie, veiligheid en biodiversiteit.

De bedrijventerreinen in de regio zijn in 2019 toekomstbestendiger geworden. Ondernemers hebben geïnvesteerd in onder andere zonnepanelen, warmtepompen en klimaatbestendige buitenruimten, uit zichzelf en met steun van de gemeenten. Een overzicht van wat er is gedaan, of antwoord op de vraag 'hoeveel toekomstbestendiger' bedrijventerreinen zijn geworden, is moeilijk te geven. Het is ook de vraag of dat hoeft, want *dat* een aanhoudende inzet nodig is, is zeker.

Bij de ontwikkeling naar toekomstbestendige bedrijventerreinen helpt het als gemeenten ervaringen en praktijkvoorbeelden met elkaar delen. Zo hoeft het wiel niet opnieuw te worden uitgevonden. Hierna volgt daarom een aantal praktijkvoorbeelden, van hoe in 2019 ondernemers en gemeenten werkten aan toekomstbestendige bedrijventerreinen. Voor een nadere toelichting op de voorbeelden, wordt verwezen naar de gemeentelijke contactpersonen van Economische Zaken.

Rechtsboven: directeur Dik Cluistra van de internationale trappenfabrikant Eestairs (Barneveld) op het dak tussen de aangebrachte zonnepanelen, met daarin het logo van zijn bedrijf.

Rechtsonder: ondernemers op bedrijventerrein Het Laar (Wekerom/Ede) werken samen en inspireren elkaar bij het parkmanagement van hun bedrijventerrein en de verduurzaming van hun bedrijfspanden.

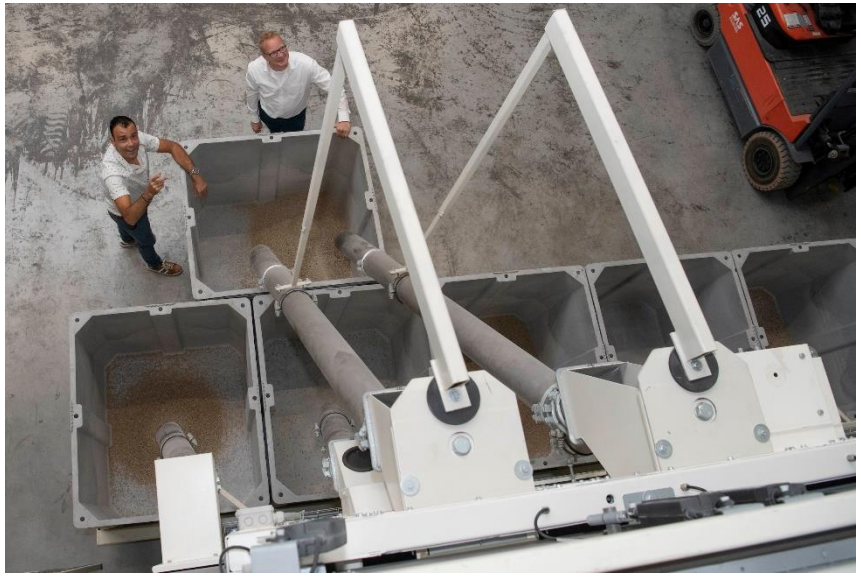

Linksboven: Johan Mostert en Aad de Vrij brachten de activiteiten van Mostert en de Vrij samen op één kavel van De Flier (Nijkerk), waardoor biologische behandeling van grondstoffen voor de voedingsmiddelen- en voederindustrie mogelijk is, zónder extra voertuigbewegingen.

Linksonder: Kees Boot van ingenieursbureau Boot verduurzaamde de bedrijfskavel op de Compagnie (Veenendaal) door laadpalen te plaatsen, gemaakt van oude ANWB palen en parkeerplaatsen te vergroenen.

Rechtsonder: Arjen Bonnema van Arbon Agenturen op bedrijventerrein Remmerden (Rhenen) in zijn duurzame bedrijfspand met onder andere warmtepompinstallaties en een grote oppervlakte aan zonnepanelen.

Linksboven: Ton van Keken van vloerenfabrikant Interface verduurzaamde zowel de bedrijfsprocessen als het bedrijfspand van het Europese hoofdkantoor en distributiecentrum op 't Zwarte Land (Scherpenzeel).

Linksonder: Op Business & Science Park Wageningen werkten onder andere voorzitter Piet-Hein van Spanje en parkmanager Frank Geerlings aan meer biodiversiteit in de openbare ruimte en de realisatie van een eigen zonnepark.

Naast deze (voorbeelden van) afzonderlijke maatregelen, werken gemeenten en ondernemers aan toekomstbestendige bedrijventerreinen vanuit integrale plannen voor revitalisering en herstructurering van bedrijventerreinen. Energietransitie, klimaatadaptatie, veiligheid en biodiversiteit vormen steeds vaker vaste onderdelen van deze plannen.

In 2019 ontwikkelden en realiseren de gemeenten samen met het bedrijfsleven diverse plannen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen (tabel 17). Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar *revitalisering* (kwaliteitsverbetering binnen dezelfde hoofdstructuur), *herstructurering* (ook wijziging hoofdstructuur) en *transformatie* (wijziging bestemming en meestal ook hoofdstructuur).

Of de plannen leiden tot transformatieopgaven, waardoor een bepaalde oppervlakte bedrijventerrein aan de voorraad wordt onttrokken, is gezien het (begin)stadium waarin veel plannen zich bevinden, vaak nog niet bekend. Dit is iets om de komende tijd te blijven monitoren, omdat door de transformatieopgaven de druk op de beschikbare bedrijventerreinen toeneemt. Zeker in gemeenten met weinig tot geen aanbod, is dit een aandachtspunt.

Tabel 17 Plannen om te werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen

	Bedrijventerrein	Type	Oppervlakte	Aanvang	Gereed	Transformatieopgave
Barneveld	Harselaar-Oost	revitalisering	36 ha	visievorming 2021	nog niet bekend	-
Ede	Klaphek	revital./herstr.	11 ha	visievorming 2020	nog niet bekend	nog niet bekend
Nijkerk	In onderzoek momenteel	nog niet bekend				
Renswoude	Nijborg/Molenstraat	nog niet bekend				
Rhenen	-	-	-	-	-	-
Scherpenzeel	-	-	-	-	-	-
Veenendaal	Ambacht (eerste deel woningbouw in aanbouw, tweede deel wens in omgevingsvisie en wordt in 2020 in beeld gebracht)	transformatie	139 ha (Ambacht/Nijverkamp)	1e deel is gereed 2e deel nog niet bekend		woningbouw
	Nijverkamp (2020 start visie)	revitalisering		visievorming 2021	nog niet bekend	nog niet bekend
Wageningen	Business & Science Park	revitalisering	10 ha	2021	komende jaren	-

4 Aanbod van bedrijventerreinen

Ruimtemensen

Het aanbod van bedrijventerreinen (harde plannen) in Regio Foodvalley is geïnventariseerd op basis van IBIS, met een controle door de gemeenten. In overleg met de gemeenten is besloten om in de volgende tabel overeenkomstige aanbodcijfers met het RPW onderzoek te presenteren. De peildatum is daarom gesteld op juli 2020.

Tabel 18 Harde (plan)aanbod bedrijventerreinen

Gemeente	Terrein	Type terrein	Direct uitgeefbaar (hectare)	Niet direct uitgeefbaar (hectare)	Grootste uitgeefbare kavel (hectare)	Maximale Bouwhoogte (meter)	Maximale milieucategorie
Barneveld	Harselaar Driehoek	Zware industrie	6,4	0,0	4,2	25	
Barneveld	Harselaar-Zuid	Regulier gemengd	3,3	0,0	3,3	20	
Barneveld	Puurveen	Regulier gemengd	0,8	0,0	0,3	9	
Ede	A12 Noord	Regulier gemengd	3,8	0,0	2,2	30	
Ede	A12 Zuid	Regulier gemengd	0,7	0,0	0,7	30	
Ede	Food & Businesspark	Food gerelateerd	0,0	10,7	1,6	-	
Ede	Wekerom (Het Laar)	Regulier gemengd	0,5	0,0	0,5	8	
Nijkerk	Arkerpoort	Regulier gemengd	0,3	0,0	0,3	12	
Nijkerk	De Flier en omgeving	Regulier gemengd	17,0	0,0	1,0	20	
Nijkerk	Nijkerker Poort	Regulier gemengd	7,4	0,0	6,3	12	
Nijkerk	Watergoor 2000	Regulier gemengd	2,3	0,0	0,6	12	
Veenendaal	De Batterijen	Grootschalig	0,4	0,0	0,4	26	
Wageningen	Business en Science Park: Kortenoord	Hoogwaardig	5,9	0,0	2,2	24	
Wageningen	Havengebied	Watergebonden	0,7	0,0	0,7	60	
Wageningen	Nudepark 1	Regulier gemengd	0,1	0,0	0,1	12	
Wageningen	Nudepark 2	Regulier gemengd	5,3	7,0	7,0	12	
Wageningen	Wageningen Campus	Hoogwaardig	0,2	0,0	0,2	22	
Totaal			55,1	21,2			

5 Niet te accommoderen vraag

Veel gemeenten in Regio Foodvalley kunnen een deel van de ruimtevraag die zij krijgen vanuit het bedrijfsleven, niet accommoderen. Het gaat om tientallen bedrijven met een ruimtebeslag van circa 15 tot 32 hectare, waarvoor geen geschikte bedrijfskavels beschikbaar blijken (tabel 19).

Oorzaken hiervan variëren van onder andere een kwalitatieve mismatch in kavelgroottes dan wel milieucategorieën, tot eisen ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit of bereikbaarheid, waardoor geen beschikte kavel beschikbaar is. Ook het ontbreken van bedrijventerreinenaanbod, in welke vorm dan ook, is in sommigen gemeenten de oorzaak van het niet kunnen accommoderen van de vraag. Dit is een aandachtspunt.

De meeste gemeenten zien regionaal overleg als gewenste actie om een oplossing voor hun niet te accommoderen vraag te vinden. Dit zou mogelijk een onderdeel van onderling gesprek kunnen zijn in het kader van het lopende RPW-project.

De gemeente wil op korte termijn in samenwerking met de provincie een revitaliseringsproject starten op Harselaar Oost in het kader van toekomstbestendige bedrijventerreinen. Op een aantal thema's is het al op orde, op andere thema's nog worden begonnen

Tabel 19 Niet te accommoderen vraag per gemeente

Gemeente	Aantal bedrijven	Omvang (totaal) min	Omvang (totaal) max	Door gemeente gewenste actie
Barneveld	niet bekend (er is zeker vraag maar wordt niet precies bijgehouden)			
Ede	13	1 ha	5 ha	Regionaal overleg/overleg Oost NL
Nijkerk	tientallen	1 ha	5 ha	Regionaal overleg logistiek en PDV
Renswoude	diverse	2 ha	3 ha	
Rhenen	circa 13 (incl. verplaatsingen)	5 ha	5 ha	Afstemming provincie en OMU
Scherpenzeel	diverse lokale bedrijven	4 ha	9 ha (tot 2028)	5 hectare bedrijventerrein (+2,5 hectare landschappelijke inpassing)
Veenendaal	5	2 ha	5 ha	Verwijzen naar De Klomp (voor zover daar passend) en bespreken met provincie Utrecht of uitbreiding buiten gemeente grenzen optie is in de toekomst (richting de Klomp-Ederveen)
Wageningen	-	-	-	-
Totaal	**tientallen**	**15 ha**	**32 ha**	**Overwegend: regionaal overleg**

6 Plannen en beleidsambities

Ruimtemensen

De gemeenten in Regio Foodvalley hebben in totaal 11 plannen voor nieuwe bedrijventerreinen in ontwikkeling (tabel 20). De doelgroepen van bedrijven daarvoor variëren van lokale ondernemers, tot (inter)nationale foodbedrijven. Het areaal bedrijventerreinen zal door de realisatie van deze plannen met enkele tientallen hectaren toenemen. De kavelgroottes die zullen worden aangeboden variëren van 500 en 5.000 m².

Omdat een deel van deze plannen ook al (deels) in uitgifte is en de omvang van sommige plannen nog niet bekend is, kan de precieze totaalomvang van deze plannen niet worden aangegeven. Op basis van deze inventarisatie gaat het om circa 50 hectare. In het kader van het RPW-project zou het gesprek hierover plaats kunnen vinden.

Tabel 20 Plannen voor bedrijventerreinen in Regio Foodvalley

Naam terrein	Stroe (Tolnegenweg West/ Tolnegenweg Oost)	Voorthuizen	Harselaar Zuid 1b	Ederveen	Harskamp	De Stroet IV	Kievietsmeent 2	't Zwarte Land II	De Born Oost	Uitbreiding Groot Overeem	Food Innovation Disctrict (WFC)
Doelgroepen	Lokale ondernemers Stroe e.o.	Industrie, bouw, handel, zakelijke dienst-verlening	Industrie, bouw, handel, zakelijke dienstverlening	Lokale ondernemers uit Ederveen	Lokale ondernemers uit NO Ede Harskamp, Wekerom, Otterlo	Lokale ondernemers uit Lunteren	Circulaire regionale bedrijven	Lokale ondernemers, diverse sectoren	Kennis-Intensief	Lokale ondernemers uit de gemeente	Start/scale-ups, MKB in agro & food, consument- en kennisgedreven foodbedrijven
Aantal ha bestemmingsplan	5,3	14,2	25	1,7	3,9	15	5–10 ha	5	10	4,7	fase 1: 6 ha
Aantal ha uitgeefbaar	3,5	2,5	20	1,2	n.n.b.	10	5–10 ha	n.n.b.	n.n.b.	3,5	
Kavelgrootte											
Van (minimum)	500	500	2.500	500	1.000	500	n.n.b.	1.000	n.n.b.	1.500	500
Tot (Maximum)	5.000	2.000		2.000	3.500	5.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	3.000	5.000
Planning/ fasering											
Ladderonderbouwing	Oost: ontwerp BP medio 2020 ter visie West: ladderonderbouwing Q1 2021	Q1 - Q3 2018	Q3 2018	Q1-Q2 2018	Stilgezet i.v.m. PAS	2019	2021	Q2-Q3 2018	Q4 2020	O.b.v. consensus	
In procedure brengen		Q3 2018	Q4 2018	Q2 2018		Q4 2020	2021	2020	2021	provincie opname in POVI	BP in procedure
Vaststellen	vaststelling BP in 2022	Q1 2019	Q3 2019	Q4 2019		Q1 2021	2021	2021	2021	2020	start uitgifte 2021
Milieucategorie (max)	Oost: 2 West: 3.2	2	4.2	woon/ werk	3.2	3.2	4.1/4.2	t/m 4.2	PM	3.2	2 - 3

Tot slot zijn per gemeente de ambities voor het bedrijventerreinenbeleid geïnventariseerd:

De *gemeente Barneveld* wil vanwege de centrale ligging in Nederland en de goede bereikbaarheid, een aantrekkelijke vestigingsplaats voor ondernemers zijn. Nieuwe bedrijventerreinen worden ontwikkeld (zoals Harselaar-Zuid 1b) en bestaande worden opgeknapt en verduurzaamd (Harselaar-Oost).De gemeente heeft niet alleen oog voor de ontwikkeling van grootschalige bedrijventerreinen, maar wil ook meewerken aan de ontwikkeling van lokale bedrijventerreinen, bijvoorbeeld in Voorthuizen en Stroe. De gemeente wil op korte termijn in samenwerking met de provincie een revitaliseringsproject starten op Harselaar Oost in het kader van toekomstbestendige bedrijventerreinen. Op een aantal thema's is het al op orde, op andere thema's nog worden begonnen.

De *gemeente Ede* heeft, naast behoud en ontwikkeling van de bestaande, reguliere bedrijvigheid, de ambitie om meer (agro)food en circulaire bedrijven aan te trekken. Met name op bedrijventerrein Kievitsmeent (circulair) en het World Food Center (innovatie en food) wil de gemeente deze ambities realiseren. Daarnaast zet de gemeente in op de totstandkoming van parkmanagement, dat er op een aantal bedrijventerreinen nu ook al is.

De *gemeente Nijkerk* streeft naar behoud en ontwikkeling van de bestaande bedrijvigheid, in combinatie met het aantrekken van onder andere food- en foodgerelateerde bedrijven. Bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, mogelijk deels als onderdeel van gemengd stedelijk gebied, is er veel aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en een hoogwaardige uitstraling. De vraag is op dit moment groter dan het aanbod. De gemeente streeft naar de ontwikkeling van toekomstbestendige bedrijventerreinen, in overleg en afstemming met het bedrijfsleven. De mogelijkheden hiervoor worden momenteel verkend in samenspraak met ondernemers.

De *gemeente Renswoude* richt zich op bedrijven die passen in de context en de schaal van de gemeente. Om de uitbreidingsbehoefte van lokale ondernemers op te kunnen vangen, vindt een uitbreiding van bedrijventerrein Groot Overeem plaats. De gemeente is van plan om verouderde bedrijventerreinen te revitaliseren. De gemeente wil daarbij ondernemers uitdagen om samen te werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen. De openbare ruimte en groen krijgen hierbij speciale aandacht.

De *gemeente Rhenen* richt zich met gemengde bedrijventerreinen op onder andere maakindustrie, metaalbedrijven en handel. In het kader van toekomstbestendige bedrijventerreinen zet de gemeente onder andere in op meer zonnepanelen op bedrijfsdaken. De gemeente streeft naar vergroting van de organisatiegraad van ondernemers op bedrijventerreinen. De gemeente start met opstellen van een omgevingsplan voor bedrijventerreinen Remmerden, waarin deze thema's aan bod komen.

De *gemeente Scherpenzeel* streeft ernaar dat in 2050 alle werklocaties duurzaam zijn ingericht. De gemeente zet daarom in op verduurzaming van bedrijventerreinen, met stappen vooruit op het gebied van energie, klimaatbestendigheid, ecologie en logistiek. De gemeente streeft naar het behouden, versterken en stimuleren van bedrijvigheid en werkgelegenheid, het (verder) verbeteren van het ondernemersklimaat en het (blijvend) onderhouden van goede relaties met het bedrijfsleven.

De *gemeente Veenendaal* wil bestaande bedrijvigheid behouden en arbeidsintensieve bedrijven aantrekken. De gemeente stimuleert daarbij duurzaam en circulair ondernemen. Optimaal ruimtegebruik door intensivering en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen maakt daar deel van uit. De gemeente streeft ernaar om eind 2020 een visie op de bedrijventerreinen af te ronden, waarin circulariteit, duurzaamheid, intensivering en revitalisering aan bod komen. Gemeente Veenendaal streeft een duidelijk profiel na, in de vorm van onder andere de ICT-campus. De gemeente wil ondernemers aan huis faciliteren en de detailhandelsstructuur behouden en versterken.

De *gemeente Wageningen* richt zich op kennisintensieve bedrijven, R&D, onderwijs, startups en de valorisatie van kennis. In het kader van toekomstbestendige bedrijventerreinen werken de gemeente en de bedrijven aan een klimaatneutraal Business & Science Park door middel van de ontwikkeling van een zonnepark, biodiversiteit in de openbare ruimte, gescheiden afval en verduurzaming van bedrijfspanden (met onder andere gasloze installaties). Op Campus Wageningen vormt duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt, op basis van de volgende driedeling: RO gerelateerde maatregelen (bestemmingsplan met o.a. aandacht voor landschap en ecologie, biodiversiteit, waterhuishouding), maatregelen op het gebied van energieopwekking en opslag (windmolens, zonnepark, zonnepanelen, WKO) en maatregelen gericht op faciliteiten (o.a. OV en Witte Fietsen).

7 Uitgiftepatroon afgelopen jaren

Ruimtemensen

Het jaar 2019 is het derde jaar waarvoor Regio Foodvalley een monitor bedrijventerreinen heeft laten opstellen. Dat geeft de mogelijkheid de uitkomsten over de afgelopen 3 jaar met elkaar te vergelijken. Bovendien zijn uitgiftecijfers beschikbaar over eerdere jaren, waardoor terugblikken tot 10 jaar mogelijk is.

Regio Foodvalley gaf in de periode 2010-2019 in totaal 146 hectare bedrijventerrein uit (tabel 21 en figuur 22). De uitgifte in 2019 lag ruim boven de gemiddelde van circa 15 hectare per jaar. In de meeste jaren begeeft het uitgifteniveau zich tussen de 9 en 17 hectare, met uitschieters naar beneden en naar boven. In de eerste jaren van deze periode, de tijd van de eurocrisis, werd minder uitgegeven dan in de afgelopen jaren. In sommigen gemeenten, waaronder bijvoorbeeld Veenendaal, was er jaren géén aanbod, waardoor ook geen nieuwe bedrijfskavels konden worden uitgegeven.

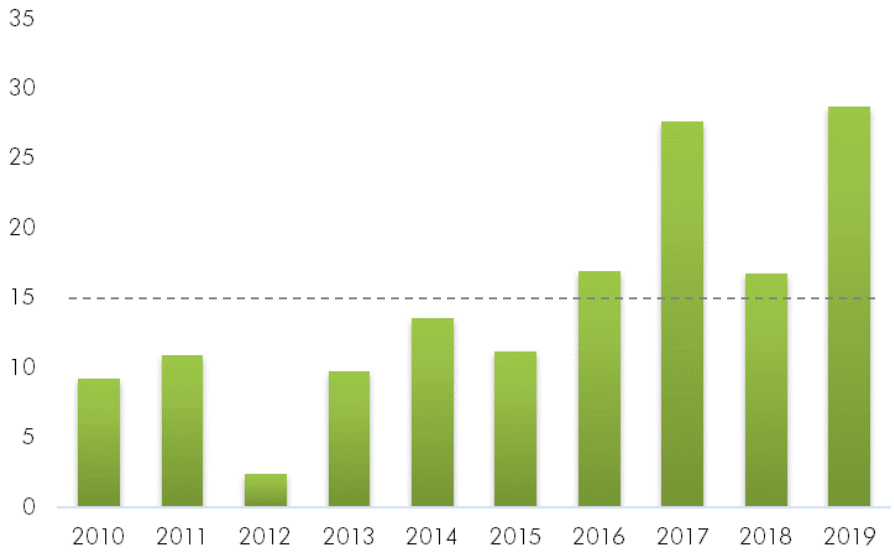

Tabel 21 en figuur 22 Uitgifte van bedrijventerreinen in de periode 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totaal	Gemiddeld
Barneveld	-		0,9	5,5	6,2	1,9	13	13,2	4,3	16	61,0	6,1
Ede	6,6	6,5	0,4	2,2	1,8	6,6	3,4	6,9	11	4,9	50,3	5,0
Nijkerk	-	1,0	0,6	2,0	4,0	1,8	0,5	5,4	1,3	1,6	18,2	1,8
Veenendaal	-	0,7	-	-	-	-	-	-	-	4,5	5,2	0,5
Rhenen	0,5	0,5	0,5	-	-	0,3	-	-	-	-	1,8	0,2
Scherpenzeel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0
Wageningen	2,1	2,0	-	-	1,5	0,5	-	2,0	-	1,7	9,8	0,9
Renswoude	-	0,2	-	-	-	-	-	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1
Totaal	9,2	10,9	2,4	9,7	13,5	11,1	16,9	27,6	16,7	28,8	146,8	14,6

De uitgiften in deze periode zijn verspreid over de gemeenten, waarbij het meest is uitgegeven in Barneveld, Ede en Nijkerk (figuur 23).

Figuur 23 Uitgifte per gemeente in periode 2010-2019, in ha

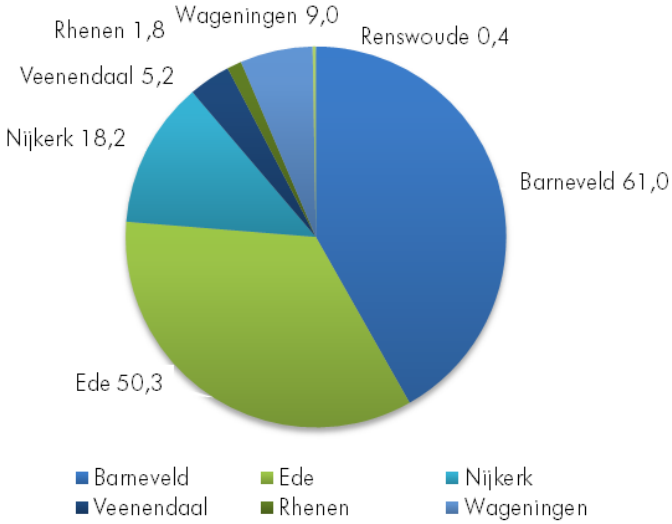

Over de periode 2017-2019 zijn ook gegevens beschikbaar over de *herkomst* van de bedrijven. Driekwart blijkt uitgegeven aan bedrijven van lokale herkomst (figuur 24), gevolgd door bedrijven uit de regio. Aan bedrijven van buiten de regio zijn niet meer dan enkele hectaren uitgegeven.

Figuur 24 Uitgifte in 2017-2019 naar herkomst, in ha

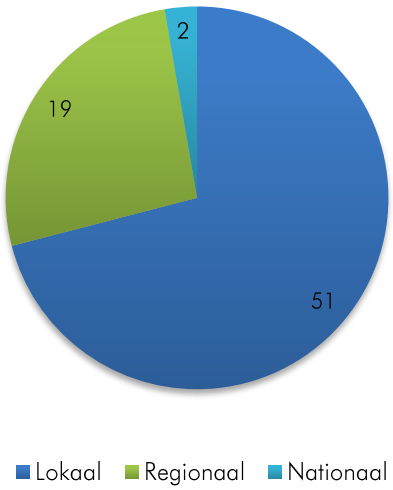

De uitgifte van nieuwe kavels leidde maar zelden tot vertreklocaties die leeg/beschikbaar achterbleven (figuur 25). Een kwart van de vertreklocaties in deze periode liggen in woon- of buitengebieden.

Figuur 25 Status van achterblijvende locaties periode 2017-2019

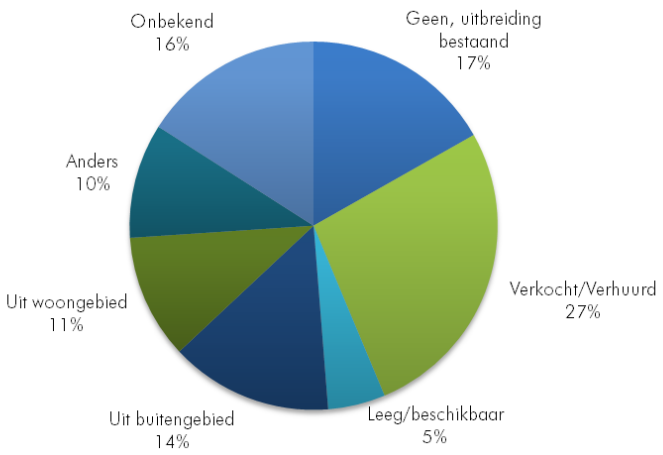

www.ruimtemensen.nl
bezoekadres: Oude Kraan 72 Arnhem
postadres: Postbus 9 6800 AA Arnhem